

Referat

Arkitektur- og standardiseringsrådet - møte #2 2020

Sted og tid: Video-/Microsoft Teams-møte, tirsdag 16.juni 2020 kl. 10:00 – 14:30

Agenda

Tid	Saksnr	Tittel	Ansvarlig	Sak til
1000		Velkommen og agenda	Sekretariatet	
1010	20-06	Digitale anskaffelser og EHF – oversikt og program	Jan Mærøe, Digitaliseringsdirektoratet	Orientering
1040	20-07	e-ID – lovverk, løsninger og standardisering	Tor Alvik, Digitaliseringsdirektoratet	Diskusjon/inns spill
1120		Pause/benstrekk – 10 min		
1130	20-09	Nasjonalt ressurscenter for juss og datadeling – rolle og muligheter	Tone Bringedal, Digitaliseringsdirektoratet	Diskusjon/inns pill
1210	20-10	Skisse til nasjonal verktøykasse for deling av data	Helle Stedøy, Digitaliseringsdirektoratet	Orientering
1225		Pause/benstrekk – 10 min		
1235	20-11	Prioritering av arbeid med referansearkitekturer	Erik Hagen, Digitaliseringsdirektoratet	Diskusjon/inns pill
1320		Pause/benstrekk – 5 min		
1325	20-12	Involvering og bruk av Arkitektur- og standardiseringsrådet i Digdir prosjekter	Trond Os Haare, Digitaliseringsdirektoratet	Diskusjon/inns pill
1350		Eventuelt	Sekretariatet	
1410		Møteslutt		

Deltakere

Virksomhet og navn		Tilstede	Fravær
Medlemmer			
Arkivverket	Bent Vangli	X	
Brønnøysundregistrene	Geir Ørnulf Olsen	X	
Digitaliseringsdirektoratet	Trond Os Haare	X	
Direktoratet for -ehelse	Thomas Tveit Rosenlund	X	
Kartverket	Magnus Karge	X	
KS/KS	Geir Kristian Hansen	X	
KS/Innlandet fylkeskommune	Magnus Rognstad Neby	X	
KS/Bergen kommune	Jens Riis	X	
KS/Oslo kommune	Eirik Broen	X	
KS/Ullensvang kommune	Andreas Sigvaldsen		X
NAV	Håkon Røstad/Håkon Jendal	X	
Norstella	Jon Arve Risan	X	
Skatteetaten	Endre Grøtnes	X	
Standard Norge	Haakon Heyerdahl	X	
Unit	Heidi Joanne Bergh-Hoff	X	

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

Sekretariatet (Digitaliseringsdirektoratet)	Rune Karlsen (møteleder)	X	
Sekretariatet (Digitaliseringsdirektoratet)	Elianne Eggum	X	
Deltakere i forbindelse med sakene		Saker	
Digitaliseringsdirektoratet	Jan A. Mærøe		20-06
Digitaliseringsdirektoratet	Tor Alvik		20-07
Digitaliseringsdirektoratet	Tone Bringedal		20-09
Digitaliseringsdirektoratet	Helle Stedøy		20-10
Digitaliseringsdirektoratet	Erik Hagen		20-11

Hovedpunkter og oppsummering

14 medlemmer møtte. 1 medlem hadde meldt forfall.

I tillegg stilte presentasjonsholdere for sak 20-06, 20-07, 20-09, 20-10 og 20-11.

Sekretariatet v/Rune Karlsen ønsket velkommen og presenterte agenda for møtet.

Møtet ble avholdt som et Teams-møte hvor det var behov for å styre dialog og spørsmål.

Sekretariatet v/Elianne Eggum beskrev noen møterepler for møtet.

Situasjonen i forbindelse med Korona-viruset i Norge medførte at et fysisk møte ikke kunne gjennomføres.

Saker til behandling:

20-06 Digitale anskaffelser og EHF – oversikt og program

Jan A. Mærøe/Digitaliseringsdirektoratet

Presentasjon av saken

Jan A. Mærøe fra Digitaliseringsdirektoratet presenterte informasjon om elektronisk Handelsformat (EHF) i relasjon til Referansekatalogen. Jan legger frem hva Elektronisk Handelsformat er, utveksling av EHF, forvaltningsprosess for EHF/Peppol BIS, målet om heldigitale prosesser, program for digitale anskaffelser og digital informasjon i ledelsesprosessen.

Kommentarer og spørsmål

- Hvilken rolle bør Arkitektur- og standardiseringsrådet spille i forhold til det som ble presentert i denne saken? Hvordan kan/bør rådet som råd bidra og skape verdi?
 - **Svar:** Vi/Digdir ønsker kontakt med og input fra virksomheter. I rådet er mange sentrale virksomheter representert. Det er også ønskelig å knytte dette området opp mot referansearkitektur. Vi håper også at dette området og arbeidet kan være inspirasjon for andre.
- Hvem definerer innholdet i eBevis?

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

- **Svar:** Dette har vært et samarbeid mellom Digdir (tidl. Difi) og Brønnøysundregistrene ved Altinn.
- CEN har etablert en komite på offentlige anskaffelser følger dere dette arbeidet? Standard Norge har spilt inn at vi i Norge ønsker å lede CEN arbeidet på innovative anskaffelser med NHO som forslag til leder. Dette arbeidet bør også koordineres.
 - **Svar:** Vi følger arbeidet i CEN. Der er det to hovedgrupper CEN/TC434 (Electronic Invoicing) og CEN 440 (Electronic Public Procurement). Fokus er å ta seg av konkurransegjennomføringsstandarder. Utfordring: lisensieringsregler til CEN. Faktura er kjøpt fri. Lisensieringsregime kan være hinder for bruk og utbredelse. Det oppfordres til å ta kontakt med Digdir avd. for offentlige anskaffelser ved spørsmål og behov knyttet til anskaffelser.

Oppsummering

- Rådet fikk en god orientering på området Digitale anskaffelser og EHF og tar informasjonen til etterretning.

20-07 e-ID – lovverk, løsninger og standardisering

Tor Alvik/Digitaliseringsdirektoratet

Presentasjon av saken

Tor Alvik Digitaliseringsdirektoratet presenterte status og hva det arbeides med på dette området nå. Temaer som ble gjennomgått var digital ID, hvem er du på nettet, felles visjon for nasjonal ID-forvaltning, e-ID, e-IDAS, fellesløsninger ID-porten, Helse-ID, nytt lovverk og standardisering knyttet til området.

Kommentarer og spørsmål

- Sikkerhet her er viktig som presentasjonen også er inne på, men det er også tilgjengelighet og brukervennlighet. Det må vel vektas mot hverandre?
 - **Svar:**
- Spørsmål om hvorfor denne saken er oppe i dette rådet?
 - **Svar:** Hensikten er å informere rådet om området og status. Dette kan være relevant for fremtidige endringer i Referanse katalogen.
- Innspill: Hvem du er på nettet (i Norge) - vi har behov for å håndtere i prosessene våre personer som ikke har Norsk digital ID/ stabil eIDAS-eID over tid. For eksempel utenlandske studenter som har tatt utdanning hos Norsk offentlig institusjon, men er ferdig. De må ha tilgang til vitnemål og læringsressurser (GDPR stiller krav om dette). Et annet behov er personer som ikke har Norsk digital ID / stabil eIDAS-eID, og som deltar i prosesser i norsk utdanning - f.eks. sensorer fra utland.
- Spørsmål om hvilken konsekvens for eIDAS HIGH i Norge? Relatert til våre fire sikkerhetsnivåer?
 - **Svar: ?**
- Spørsmål angående autentiseringsløsninger: Bruk av Bankid og Comfides for å autentisere ansatte (for eksempel i helsesektoren) er en ganske kostbar metode for aktørene å drifte og vedlikeholde. Har dere tenkt på noen fremtidige løsninger som kan egne seg for autentisering av ansatte som kan være enklere å implementere og mindre kostbar for aktørene å ta i bruk?
 - **Svar: ?**

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

- Det har i lengre tid vært jobbet i en rekke komiteer både i CEN og ISO på etablering av et internasjonalt system for eID og digital-ID basert på bl.a. biometriske data. Det sies at vi må melde inn våre nummer inn i de europeiske systemene. Hvordan er de europeiske systemene bygget opp, er det slik at hvert land må lage sine systemer?
 - **Svar:** Kravsettet er i EIDAS. Veiledningen her peker mot standardisering. Det er god kontroll på sikkerhetskravet.
- Det nevnes her at det er utfordringer med standardiseringen av passløsningene. I lengre tid har ISO SC 37 Biometrics og ISO SC 17 Cards and personal identification jobbet med internasjonale løsninger for pass. Kan det være noe å hente her?
 - **Svar:** Vi jobber med BITS og ser på hvilke områder som er aktuelle å gå inn på.
- *Kommentar:* KMD har startet et strategiarbeid om mindreårige som ikke kan benytte BankID, og hvordan disse skal bruke nettløsninger.

Oppsummering

- Informasjon og innspill tas til etterretning.

20-09 Nasjonalt ressurscenter for juss og datadeling – rolle og muligheter

Tone Bringedal/Digitaliseringsdirektoratet

Presentasjon av saken

Tone Bringedal fra Digitaliseringsdirektoratet presenterer Nasjonalt ressurscenter for juss og datadeling og kommer inn på områder som digitalisering og regelverk, digitaliseringsstrategien 2019-2025, tildelingsbrevet til Digdir 2020, deling av data, pilot og etablering av ressurscenteret, rolle, oppgaver og formål til ressurscenteret. Tone legger også frem spørsmål som det er ønsket innspill på fra Arkitektur- og standardiseringsrådet:

- Hva vil du/dere bruke Ressurscenteret til?
- Hva hadde du/dere hatt behov for allerede i dag?
- Hva tenker du/dere bør være Ressurscenterets kjerneoppgaver?
- Hva forventer du/dere dere av Ressurscenteret?
- Vet du om fora eller ressurser hos deg selv eller andre som Ressurscenteret bør ha en relasjon til?
- Hvem er brukergruppene / interessentene til Ressurscenteret slik du/dere ser det?

Kommentarer og spørsmål

- Innspill på å ta med «Korona» i tidslinjen, da det har skjedd mye positivt mellom etater og departement i «koronaperioden» for et digitaliseringsvennlig regelverk. Dette har gitt læringsverdi og bør få konsekvenser.
- Innspill på at det gjerne kan åpnes for OPS (Offentlig Privat Samarbeid) fra starten av eller underveis i arbeidet med digitaliseringsvennlig regelverk.
- Spørsmål og innspill om hvordan harmonisere juridisk tolkning av hvilke data og eventuelt hvilken bruk av data som kan tilgjengeliggjøres gjennom samtykke? Kan ressurscenteret være med å belyse dette?

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

- **Svar:** Problemstillingen er fanget opp og vil være en aktuell problemstilling for senteret når dette har startet opp.
- Ressurssenteret skal ved oppstart ha fokus på det juridiske og organisatoriske i forbindelse med deling av data. Hvilke vurderinger er gjort/hva er diskutert angående det semantiske og tekniske, ref. NIF/EIF modellen? Er det planer om å innhente behov for dette eller utvide fokus for senteret?
 - **Svar:** Senteret skal jobbe tverrfaglig og bidra til at de ulike fagmiljøene i Digdir samarbeider nå det er nødvendig. Det er ikke konkrete planer om å utvide senterets fokus, men det står i tildelingsbrevet at ... ved oppstart skal senteret ha fokus på juridiske ..., og det skaper jo kanskje noen forventninger om utvidelse etter hvert?
- Det ble gitt innspill på at det er kanskje ikke slik at deling av data uten sammenheng med hvordan de er skapt, gir god informasjon, dvs. at det kan være rom for feiltolkning. Det er viktig at en har klare forhold til metainformasjon, altså informasjon om hvordan og i hvilken sammenheng dataene er gyldige og i hvilken sammenheng de kan brukes.
- Det ble også kommentert at Nettverksmodellen er bra og at det er mye som skjer i ulike initiativ i kommunal sektor, helsesektor, ulike statlige prosjekt og offentlig-privat som DSOP. Mye vil skje i slike sammenhenger.

Oppsummering

- Informasjon og diskusjon tas til etterretning.
- Det er ønskelig med svar/innspill på spørsmålene til rådet i etterkant av møtet. Svar kan sendes direkte til tone.bringedal@digdir.no

20-10 Skisse til nasjonal verktøykasse for deling av data

Helle Stedøy/Digitaliseringsdirektoratet

Presentasjon av saken

Helle Stedøy fra Digitaliseringsdirektoratet presenterte kort skisse til nasjonal verktøykasse for deling av data. Områder som ble nevnt var om oppdraget og opphavet, leveransen til KMD, målgruppen og innholdet i verktøykassen, modell for deling av data, hvorfor vi trenger en nasjonal verktøykasse for deling av data, økosystemet og veien videre.

Kommentarer og spørsmål

- Det kommenteres at det er et godt valg å bruke «nasjonal verktøykasse» som begrep og ikke «generisk datafordeler» som kan være lett å misforstå.
- Det ble gitt innspill på å se sammenhengen mellom Torget og denne verktøykassen. Dvs. sørge for at det ikke gjøres dobbeltarbeid.
 - **Svar:** Vi er opptatt av grenser og sammenheng mot Torget. Prosjektet har ikke mandat til å utvikle egne verktøy.

Oppsummering

- Informasjon og diskusjon tas til etterretning.

20-11 Prioritering av arbeid med referansearkitekturer

Erik Hagen/Digitaliseringsdirektoratet

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

Presentasjon av saken

Erik Hagen fra Digitaliseringsdirektoratet presenterte om status på og arbeidet med nasjonale referansearkitekturer, forslag til videre referansearkitekturer, forslag til standardisert meldingsinfrastruktur, forslag til standarder, veiledninger og verktøy. Erik legger også frem spørsmål som det er ønsket innspill på fra Arkitektur- og standardiseringsrådet:

- Hvilke behov har dere i egen virksomhet/sector hvor en nasjonal referansearkitektur vil kunne bidra til å løse behovet?
- Hvilke behov/referansearkitekturer ønsker dere at skal prioriteres først?
- Hva er de største utfordringene med felles arbeid med referansearkitekturer slik dere ser det?
- Hvordan ønsker dere å bidra i utarbeidelsen av referansearkitekturer?

Kommentarer og spørsmål

- Innspill ble gitt knyttet til referansearkitekturer. Hovedpoenget med referansearkitekturer, beste praksiser og veiledere osv. kommer ikke godt nok frem. Formålet med referansearkitekturer er at både tilbydere og konsumenter av data skal komme raskere opp med gode løsninger som gjenbraker offentlig fellesfunksjonalitet slik at offentlig sektor benytter felleskapets ressurser på en best mulig måte. En referansearkitektur kan ses på som en beste praksis og det er ikke gitt at den egner seg for alle behov. Den må også ses på levende slik at den kan endre seg over tid.
- Innspill på at det som gir størst samfunnsverdi for tilbydere og konsumenter er konkrete løsningsmønstre hvor man peker på hva som er god bruk av offentlig fellesfunksjonalitet som for eksempel Maskinporten.
- Det ble kommentert på at hver etat arbeider mest med det som synes som de største utfordringene for dem og at det mangler enhetlig styring og retning innen offentlig sektor. Satsninger er svært avhengige av politiske prioriteringer som kan srike. Nye tanker og muligheter kan føre til valg som går på tvers av eksisterende løsninger, metoder for å håndtere slike utfordringer vil i slik sammenheng være viktig.
- Til dette ble det kommentert at felles referansearkitekturer kan være til hjelp i slike sammenhenger.
- Innspill på at når det gjelder referansearkitekturer, har vi behov for sammenhengende tjenester og tverrgående prosesser, sammenstilling fra flere kilder, referanseark. med flere mottakere samt IAM mønstre.
- Innspill på at et godt alternativ til at referansearkitektur utvikles i et sentralt arkitektmiljø kan være at det utvikles i ulike sektorer, nærmere på problemet, og så løftes frem som beste praksis.
- Innspill til denne saken. Arkivverket, sammen med KS, allerede er i dialog med Digdir for å finne ut av hvordan referansearkiturene skal henge sammen med / brukes i forbindelse med langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring, og dermed også Digitalarkivet. Denne dialogen kommer vi til å fortsette med over sommeren. Dette ser vi selvsagt også i sammenheng med hvordan forvaltningen jobber med dokumentasjon. Det skjer mye på dette området nå gjennom satsingen innebygget arkivering (IA), men foreløpig er arbeidet med IA i en fase hvor det ikke er relevant å trekke inn de konkrete referansearkiturene. Det kan absolutt være aktuelt senere. Det er viktig for Arkivverket at Digdirs arbeid med nasjonal arkitektur som berører dokumentasjonsforvaltning og arkiv, sees i sammenheng med både IA og Digitalarkivet, og gjerne at vi kan bruke den arkitekturdialogen vi allerede har etablert til

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

diskusjoner om det. Internt i Arkivverket er vi som jobber med arkitektur allerede i tett dialog med både IA, langtidsbevaring og tilgjengeliggjøring, og vil fortsette med det. Jf. spørsmålet i presentasjonen, mener vi at den største utfordringen med felles arbeid med referansearkitekturer er å få det konkret nok og i en form som gjør det mulig å anvende i praksis for offentlige virksomheter. For oss er det også viktig at utvikling og bruk av referansearkitekturer sees i sammenheng med smidige metoder for utvikling.

- Det ble gitt innspill på å endre navnene på referansearkitekturene, da de kan forveksles med løsninger. Navn som sier/forteller mer om mønstrene. «Referansearkitektur for ...»
- Det ble kommentert at bruk av Archimate er i ferd med å bli en standard for arkitekturmodellering i offentlige sektor.

Oppsummering

- Innspill og kommentarer tas til etterretning.
- Det er ønskelig med svar/innspill på spørsmålene til rådet i etterkant av møtet. Svar kan sendes direkte til erik.hagen@digdir.no

20-12 Involvering og bruk av Arkitektur- og standardiseringsrådet i Digdir prosjekter

Trond Os Haare/Digitaliseringsdirektoratet

Presentasjon av saken

Trond Os Haare fra Digitaliseringsdirektoratet presenterte formålet med denne saken, det viktigste fra mandatet for rådet, prosessen for arbeidet med saker til rådet inkludert rådets bidrag.

Trond legger også frem spørsmål som det er ønsket innspill på fra Arkitektur- og standardiseringsrådet:

- Hvordan bør Digdir bruke rådet ifb. utvikling av arkitekturprodukter og standarder innenfor rådets mandat:
 1. For å bemanne prosjektet/oppgaven med rett kompetanse?
 2. I planleggingen av prosjektet/oppgaven?
 3. Underveis i utviklingen?
 4. For vurdering av ferdig utviklet produktet?
 5. I videre forvaltning av produktene?

Kommentarer og spørsmål

- Innspill blir gitt på å bruke noe tid på egenevaluering av oss selv (rådet) og møtet inkl. agenda. Det blir åpnet for innspill på dette i dette punktet i møtet.
- Det blir gitt flere synspunkter som går i retning av at vi får bidratt for lite etter mandatet, og at det er for mye enveis informasjon. Rådet må finne formen/en bedre form og ikke brukes som interessentinvolvering. Noen i rådet hører samme saker/informasjon flere ganger. Det er flere råd/fora knyttet til Digdir og ellers, vi må passe oss for at det ikke blir en «rådsyke».

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

- Det kommenteres at det i dagens møte er brukt mye tid på å orientere rådets medlemmer. Det er noe medlemmene i stor grad kan gjøre/har gjort på forhånd, slik at man stiller forberedt i rådet og kan bruke tiden på de andre punktene i mandatet.
- En av hovedfunksjonene til rådet bør være at rådet gir råd på områder hvor det er behov og at vi kommer med en anbefaling på hvordan behovet kan dekkes.
- Kommentar på at det støttes at rådet må bli mer aktive. Kanskje bør vi mene noe om hva som skal til for å oppnå de målene vi mener er viktige? Vi har snakket om datadeling og tidligere også AI strategi. Her er det noen behov vi kan følge opp.
- Det er mange standarder knyttet til ISO og CEN i dette rådet kan vi ikke forholde oss til alt der, men det er viktig å se på hvilke behov vi har og se på hva som kan være aktuelt for Referanse katalogen.
- Åpent spørsmål om hvordan vi bedre kan få arbeidet med arkitekturer og standarder/Referanse katalogen mer kjent og mer brukt.
- Det kommenteres at alle i rådet har et ansvar for å forankre spørsmål og saker som kommer opp i rådet i egen organisasjon.
- Det kommenteres at Referanse katalogen fortsatt er viktig og at den må holdes oppdatert og relevant. Alle standarder eller arkitekturer som blir anbefalt eller obligatoriske bør forankres i rådet.
- Det ble stilt et spørsmål om hvordan Digdir legger til rette for samarbeid og hvordan det er tenkt at samarbeidsparter skal kunne høste gevinster fra arbeidet?
 - **Svar/Innspill:** Vi må alle invitere til samarbeid og kommunisere hvilke leveranser som er planlagt og hvordan aktørene kan bidra. Aktørene har ansvar for å avklare hvor det er overlapp mellom Digdir sitt arbeid og egne leveranser/produkter.
- Innspill på at det bør vurderes i Prosjektveilederen å sette krav til at når prosjekter tar i bruk samhandlingsarkitektur og/eller standarder som ikke er i referanse katalogen, varsles Digdir for at saken eventuelt skal tas opp i rådet.

Oppsummering

- Innspill og kommentarer tas til etterretning.
- Sekretariatet tar innspillene knyttet til rådets arbeid og møter med seg i videre arbeid og i planlegging av kommende møter.
- Det er ønskelig med svar/innspill på spørsmålene til rådet i etterkant av møtet. Svar kan sendes direkte til trond.haare@digdir.no

Eventuelt

- Sekretariatet informerte kort om to høringer som er sendt ut nylig. Forslaget om å gjøre HTTPS obligatorisk for offentlig forvaltning med høringsfrist 14.august og revidering av standard for beskrivelse av datasett, datatjenester og datakataloger (DCAT-AP-NO) med høringsfrist frist 1. september.
- Sekretariatet informerte også om at Direktoratet for e-helse har gående en innspillsrunde på sin veileder for bruk av Digitaliseringsdirektoratets nasjonale arkitekturprinsipper
 - <https://ehelse.no/standarder/ikke-standarder/innspillsrunde-Veileder-for-helse-og-omsorgssektoren-Bruk-av-DigDires-nasjonale-arkitekturprinsipper>
- Sekretariatet ga rådet en kort status på forskriftsoppdateringen (Forskrift om IT-standarder i offentlig forvaltning). KMD har gitt Digdir beskjed om at den reviderte forskriften vil fastsettes av Kongen i statsråd rett etter sommerferien. Sekretariatet vil holde rådet orientert om eventuelt nye forslag til endringer i forskriften.

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

- Rådet ble spurt om møteform i kommende møter. Dvs. Teams vs. fysiske møter. Her var det forskjellige synspunkter. Noen mente at Teams fungerte bra, men at man bør ha ett fysisk møte i året. Andre ga innspill på at fysiske møter er å foretrekke. Sekretariatet må komme tilbake til dette frem mot møtet i september. Eventuelt fortsatte tiltak knyttet til Covid-19 i september må vi uansett forholde oss til.
- Det ble kommentert at «Norsk arkitekturrammeverk for samhandling» skal endre navn til «Rammeverk for digital samhandling».

Møter i 2020:

- **Tirsdag 29. september kl 10 - 15**
- **Tirsdag 15. desember kl 10 -15**

Dato og referent

Oslo, 16.06.2020

Digitaliseringsdirektoratet v/Rune
Karlsen

Versjon og status

0.5 - Under arbeid

0.9x - Utkast – til kommentarer hos deltakerne

1.0 - Ferdig – forbehold om formell godkjenning

1.0 - Endelig